

IV. VĚDA, TECHNOLOGIE A EKONOMICKÁ GLOBALIZACE

Fenomén ekonomické globalizace a s ní související internacionalizace světové ekonomiky se promítá ve stále větší míře i do oblasti výzkumu a vývoje. Díky globalizované ekonomice probíhá v oblasti vědy, technologií a inovací rychlá propagace a implementace nových poznatků. V současnosti sílí trend zefektivnění a současně zintenzivnění výzkumu a vývoje hnaný ostrou konkurencí v souvisejících oborech. Tento trend je nejvíce znatelný v oblasti informačních technologií, biotechnologií, nanotechnologií a high-tech. Nedílnou součástí internacionalizace se stalo i přesouvání výzkumných a vývojových center v rámci firem do míst, kde budou minimalizovány náklady, což přispívá k zefektivnění celého procesu. Nosným prvkem globalizace jsou aktivity multinacionálních (nadrárodních) firem.

V souvislosti s globalizací a internacionalizací výzkumu a vývoje dochází k rychlému zavádění a transferu technologií. Mezi důležité ukazatele technologické vyspělosti země patří, kromě vysokých investic do výzkumu a vývoje, také kladné saldo technologické platební bilance (TBP), která je mezinárodně uznávanou bilancí vývozu a dovozu technologických služeb. Země s nízkou úrovní intenzity výzkumu a vývoje jsou z dlouhodobého hlediska často pouze pasivním dovozcem nových technologií. Naopak v technologicky vyspělých zemích převyšují příjmy za prodej technologií platby za nakoupené nové technologie.

Při mezinárodním transferu technologií hraje významnou roli také trh s technologicky vyspělými „high-tech“ výrobky. Jedná se o špičkové výrobky vyprodukované v převážně technologicky náročných provozech s vysokou intenzitou výzkumu a vývoje. High-tech výrobky patří na světovém trhu mezi nejdynamičtěji obchodované zboží. Produkce špičkových výrobků odráží schopnost země provádět výzkum a vývoj nových znalostí a aplikovat je do výroby technologicky náročných zboží a služeb. V odvětvích produkce high-tech je vyráběno zboží, které je často zdrojem vyšší přidané hodnoty v rámci jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu.

Struktura a obsah této části publikace:

IV.1 Internacionalizace výzkumu a vývoje

Tato kapitola obsahuje statistické údaje o:

- celkové výši výdajů na VaV uskutečněných v podnikatelském sektoru v ekonomických subjektech pod zahraniční kontrolou (zahraničních afilací) a jejich struktuře nejen podle zdrojů jejich financování, ale i velikosti ekonomických subjektů a jejich hlavní ekonomické činnosti (odvětvová a technologická klasifikace).
- o základních ekonomických a strukturálních ukazatelích (počtu zaměstnanců, tržbách a přidané hodnotě) ekonomických subjektů pod zahraniční kontrolou (zahraničních afilací v high-tech odvětvích podnikatelského sektoru)

IV.2 Zahraniční obchod s high-tech výrobky

Tato kapitola obsahuje statistické údaje o hodnotě a struktuře dovozu a vývozu high-tech skupiny výrobků (zboží)

IV.3 Zahraniční obchod s high-tech službami a znalostmi

Tato kapitola obsahuje statistické údaje o příjmech, resp. platbách získaných v rámci tzv. „technologické platební bilance“ a jejich jednotlivých položkách.

IV.4 Mobilita kvalifikovaných lidských zdrojů v oblasti vědy a technologií

Tato kapitola obsahuje statistické údaje o:

- mobilitě kvalifikovaných lidských zdrojů podle cílové země a podle země původu
- podílu zahraničních studentů doktorandských programů v jednotlivých státech OECD